

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 49/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om invandrares rätt att arbeta, arbetstillstånd, identitetshandlingar och pass

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 49/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Anne Kalmari/c:

Hur ämnar regeringen göra det lättare för arbetsgivare att snabbt få uppdaterad information om arbetstagarens rätt att arbeta och

hur ämnar regeringen göra det lättare för en person som har en identitetshandling från sitt hemland, men som saknar pass, att få ett främlingspass eller en annan identitetshandling, med hjälp av vilken personen kan få ett nationellt pass?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt 86 a § (1218/2013) i utlänningslagen (301/2014) ska arbetsgivaren försäkra sig om att utlänningar som anställs eller är anställda har ett sådant uppehållstillstånd för arbetstagare som krävs eller att de inte behöver något uppehållstillstånd.

Enligt 79 § (720/2018) 2 mom. har en utlänning rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd efter att ha sökt internationellt skydd eller lämnat in en sådan ny ansökan som avses i 102 § då han eller hon visat upp ett sådant giltigt resedokument som förutsätts och som berättigar till gränsovergång och efter att ha lämnat in ansökan har vistats i landet i tre månader, eller då han eller hon efter att ha lämnat in ansökan har vistats i landet i sex månader.

Asylsökande får på begäran ett intyg över sin rätt att arbeta av Migrationsverket. Intyget utgör dock inte en förutsättning för en asylsökandes rätt att arbeta, utan den sökande har direkt rätt att arbeta med stöd av 79 § i utlänningslagen. Det finns inte någon lagstadgad förutsättning för att skaffa detta intyg. Arbetsgivare vill dock ofta ha ett sådant intyg för att försäkra sig om att personen har rätt att arbeta. Det är även möjligt att med fullmakt kontrollera rätten att arbeta direkt hos Migrationsverket.

Tidigare kunde arbetsgivare försäkra sig om en utländsk arbetstagares rätt att arbeta via Migrationsverkets telefonservice för arbetsgivare. Man har avstått från telefonservicen på grund av att utlämnande av information om de sökandes rätt att arbeta per telefon inte uppfyller dataskyddskraven. En persons ställning som asylsökande är i regel sekretessbelagd information. Av denna anledning skickas intyget endast till den sökande och inte till exempel direkt till arbetsgivaren.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 49/2020 rd

Intyg över rätten att arbeta görs så snabbt som möjligt enligt vad resurserna tillåter. I vissa fall är även det ett problem att kundens situation har kunnat förändras efter att intyget utfärdades, vilket i sig kan påverka handläggningstiden. Enligt Migrationsverkets uppgifter är den uppskattade handläggningstiden för närvarande tre veckor från det att intyget över rätten att arbeta har beställts och intygsavgiften betalats. Av denna tid reserveras två veckor för att upprätta intyget och en vecka för att leverera intyget per post. Man strävar efter att handlägga begäranden om intyg så snabbt som möjligt, men med tanke på Migrationsverkets nuvarande resurser är tre veckor en realistisk uppskattning. Fastställande av rätten att arbeta och utredningen av denna fråga förutsätter även god kännedom om lagstiftningen. Av denna anledning är det även i den sökandes intresse att de personer som upprättar intygen är insatta i lagstiftningen.

Enligt 35 § i utlänningslagen är en förutsättning för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas att utlänningen har ett giltigt resedokument. Kravet på giltigt resedokument är i regel en grundförutsättning för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Uppehållstillstånd kan inte beviljas utan ett giltigt resedokument, även om de övriga förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd tillgodoses.

Uppehållstillstånd kan beviljas trots att resedokumentet saknas bland annat i situationer som gäller internationellt skydd eller individuella humana skäl. I dessa fall beviljar Finland efter att uppehållstillstånd har beviljats tillståndshavaren ett främlingspass eller ett resedokument för flykting. Beviljande av uppehållstillstånd på basis av arbete förutsätter däremot alltid att den sökande har bestyrkt sin identitet med en tillförlitlig identitetshandling.

Ett främlingspass och ett resedokument för flykting är resedokument som utfärdas istället för ett nationellt pass. I utlänningslagen finns bestämmelser om de resedokument som beviljas utlänningar i Finland. Beviljande av ett främlingspass förutsätter i regel att utlänningen har uppehållstillstånd i Finland.

Enligt 134 § i utlänningslagen kan främlingspass beviljas en utlänning som befinner sig i Finland, om han eller hon inte kan få pass av en myndighet i sitt hemland eller om han eller hon är statslös eller om det finns andra särskilda skäl att bevilja främlingspass. En utlänning som beviljats uppehållstillstånd på grund av alternativt skydd, beviljas främlingspass. Utlänningar som visas utomlands och som har uppehållstillstånd i Finland beviljas främlingspass för återresa till Finland istället för ett försvunnet eller söndrigt främlingspass eller resedokument för flykting.

Enligt 135 § i utlänningslagen beviljas resedokument för flykting utlänningar som erhållit flyktingstatus och vars flyktingstatus inte upphört eller återkallats.

Enligt utlänningslagen ska en utlänning som ansöker om arbetsbaserat uppehållstillstånd förete ett resedokument för att få uppehållstillstånd i Finland. Denna bestämmelse gäller för alla sökande. Det är nödvändigt att förete ett resedokument för att personens identitet ska kunna bestyrkas på ett tillförlitligt sätt. Uppehållstillstånd för arbetstagare ska i regel ansökas från utlandet. Vissa asylsökanden har hittat jobb medan de väntat på beslutet i asylförfarandet. Utlänningar som har fått avslag på sin ansökan om asyl, men som har sysselsatt sig under sin vistelse i Finland omfattas av samma bestämmelser som andra personer som ansöker om arbetsbaserat tillstånd.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 49/2020 rd

Om de inte kan förete ett resedokument, kan de inte på grundval av nuvarande bestämmelser få ett arbetsbaserat uppehållstillstånd.

Migrationsverket har i sin etablerade praxis avvikit från kravet på att resedokumentet ska vara giltigt när det gäller arbetsbaserade uppehållstillstånd, om passet för en sökande som vistas i Finland har slutat gälla under uppehållstillståndsförfarandet och den sökande inte har haft möjlighet att få ett nytt pass från sitt hemland i Finland. I dessa fall känner man till utlänningens identitet, även om hans eller hennes resedokument inte längre gäller. Migrationsverket beviljar i samband med beviljade av uppehållstillstånd den sökande främlingspass primärt i det syfte att personen som beviljas uppehållstillstånd kan resa utanför Finland för att skaffa ett pass som beviljas av hans eller hennes hemland. Uppehållstillstånd och främlingspass beviljas i praktiken för högst ett år, under vilken tid man ska skaffa ett resedokument från hemlandet.

Främlingspass beviljar inte om den grundförutsättningen för uppehållstillstånd gällande utredning av den sökandes identitet inte tillgodoses, såvida det inte är fråga om en lagstadgad undantagssituation. En person som anlänt till Finland som asylsökande befrias således inte från kravet på resedokument då han eller hon ansöker om ett annat tillstånd, om han eller hon inte kan bestyrka sin identitet på ett tillförlitligt sätt.

Helsingfors 9 mars 2020

Inrikesminister Maria Ohisalo